Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1873. Wydano i rozesłano dnia 19. listopada 1873. **Część XXXVI.**

Nr. 261.

Rozporządzenie c. k. Ministerstwa Rolnictwa z dnia 3. lipca 1873. l. 6.953., wydane w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Spraw Wewnętrznych,

co do ściślejszego wykonania ustawy lasowej, przedsiębrania rewizyj lasowych i założenia katastru lasowego.

(Z mocą obowiązującą dla królestw i krajów w Radzie Państwa reprezentowanych).

Chcąc usunąć ponawiane z różnych stron zażalenia na nieodpowiedne lub niedostateczne wykonywanie ustawy lasowej z dnia 3. grudnia 1852. (D. u. P. Nr. 250.) i na powstający ztąd w niektórych okolicach upadek kultury lasowej, i chcąc z drugiej strony tej nader ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego użyczyć gorliwej i ustawicznej władz politycznych opieki, która już z mocy ustawy lasowej jest ich obowiązkiem, a która sama jedna skutecznie przestrzedz zdoła tak doniosłych, bo prywatnych zarówno, jak publicznych stosunków dotykających, względów energicznej i silnej obrony mienia i należytej ochrony lasów, postanowiło Ministerstwo Rolnictwa w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych w wykonaniu ustawy lasowej i uzupełniając wydaną dla inspektorów lasowych instrukcyę rozporządzić, co następuje:

I. Nadzór nad gospodarką leśną w ogólności.

§. 1.

Władze polityczne, mając przekazane sobie wykonanie ustawy lasowej, winne przedewszystkiem w myśl ustawy nadzorować gospodarkę we wszystkich lasach swego okręgu, i na każde doniesienie, wniesione do siebie w myśl §. 22. ustawy lasowej, bądź to o samowładnem użyciu gruntu lasowego na inne cele, bądź to o zaniechaniu zadrzewiania, spustoszeniach lub niewłaści-

wym sposobie gospodarowania, zarządzić natychmiast dochodzenie, i wydać orzeczenie, zadość czyniące względom kultury lasowej.

W myśl §§. 68. i 69. ustawy lasowej mają też władze polityczne wdrożyć i przeprowadzić śledztwo karne, skoro w jakikolwiek sposób powezmą wiadomość o wykroczeniu przeciw bezpieczeństwu własności leśnej, o ile takowe nie podlega rozpoznaniu sądów.

Ustawa lasowa, powołując się w §. 23. na §. 22., sama na to wskazuje, że władze polityczne przy wykonaniu wytkniętych powyżej celów oprzeć się mają na postanowieniach §. 22., a względnie §. 52. ustawy lasowej. Według tych postanowień zaś należy celem odpowiedniego wykonania przepisów prawnych, kultury leśnej dotyczących, zniewolić właścicieli większych lasów, których obszar władza krajowa ze względu na istniejące stosunki oznaczy, aby ustanowili fachowych i od rządu za uzdatnionych uznanych leśników, przydając im dostateczną ilość strażników i nadzorców.

Zważywszy, że ci leśnicy i pomocnicy, zwłaszcza jeśli w myśl §. 52. ustawy lasowej są zaprzysiężeni, winni z pominięciem wszelkich względów osobistych donosić o każdem uszkodzeniu własności leśnej i żądać pomocy prawnej, tedy już wzgląd na kulturę lasową, równie jak własny interes władz do wykonania ustawy lasowej powołanych wymaga tego, aby przytoczone powyżej przepisy co do ustanawiania leśników i straży leśnej, gdzie to dotąd nie nastąpiło, bezzwłocznie wykonano.

II. Organa techniczne dla leśnictwa.

§. 2.

Ażeby władzom politycznym przy wykonaniu przekazanych im w zakresie leśnictwa czynności nie zbywało na stałych fachowych doradcach, a w szczególności, ażeby te władze skutecznie wykonywać mogły poruczony sobie nad lasami nadzor, ustanowiono kosztem skarbu publicznego leśników fachowych, określając osobnemi instrukcyami zakres ich działania. Przeto jednak nie zwolniono władz politycznych od obowiązku czuwania nad ścisłem wykonaniem przepisów lasowych także przez inne poddane sobie organa polityczne, a w razie potrzeby przeprowadzenia prawem przepisanego postępowania. Z drugiej znów strony przydani władzom politycznym leśnicy fachowi nie powinni ograniczać się jedynie na dostarczaniu wyjaśnień i opinii, których w specyalnym wypadku zażąda władza, lecz w myśl swej instrukcyi i celem sprężystego wykonania ustawy lasowej działać mają więcej samodzielnie. Winni w szczególności przysporzyć sobie dokładny i obszerny pogląd na stosunki w lasach swego okręgu urzędowego, by w danym razie zarządzić

to, czego wymaga interes kultury krajowej, lub też aby właściwem przedstawieniem rzeczy lub odpowiednemi wnioskami spowodować wkroczenie władzy politycznej.

III. Nadzór nad gospodarką leśną w poszczególnych kierunkach.

§. 3.

Korczunki.

Władze czuwać mają nad tem, aby nie usuwano żadnego gruntu zpod uprawy leśnej bez osobnego na to zezwolenia, aby zaś tego zezwolenia nie dawano, gdzie nie ma wszystkich wymogów, wskazanych w §. 2. ustawy lasowej.

Gdyby nadybano grunta lasowe, wyjęte samowładnie zpod uprawy leśnej, należy w myśl powołanego paragrafu ustawy lasowej zarządzić bezzwłocznie dochodzenie, i przytem prócz faktycznego stanu rzeczy sprawdzić jeszcze, czy ze względów publicznych można udzielić dodatkowego zezwolenia na korczunek, lub nie, a w ostatnim razie, w jaki sposób nastąpić ma zalesienie wykorczowanych obszarów. Według wyniku przeprowadzonego dochodzenia wyda polityczna władza powiatowa orzeczenie karne przeciwko tym, którzy się stali winnymi samowładnego korczowania, a zarazem zarządzi, co pod względem zalesienia uzna za stosowne. Zresztą należy w tej mierze zastósować rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa z dnia 2. sierpnia 1872. l. 7,281. Dozwolone korczunki wpisywać będzie każda powiatowa władza polityczna w wykaz, sporządzony według formularza **A.** Co do korczunków już dozwo- **A.**
lonych, ale jeszcze nie dokonanych, wpisze odnośne daty w przeciągu dwóch lat na podstawie aktów, w przyszłości zaś wciągnie je zaraz przy wygotowaniu prawomocnego rozporządzenia.

Wykazy te należy utrzymywać bez przerwy dokładnie i wiarygodnie.

§. 4.

Zadrzewienie.

Jeżeli władza polityczna w myśl § 2. ustawy lasowej nakaże zadrzewienie, winna zarazem, o ile to potrzeba do wykonania nakazu, wydać odpowiedne polecenia, a to stosownie do wyniku dochodzenia, pod względem zaś czasu i sposobu zadrzewienia według okoliczności także na podstawie wniosku fachowego leśnika. Gdyby zaś wykonanie wydanych nakazów szczególnych wymagało zarządzeń, należy pod tym względem, co potrzeba, postanowić.

Jeżeli z powodu samowładnego korczunku już przedtem przeprowadzono rozprawę i wydano nakaz zadrzewienia lub inne polecenie, przekona się

powiatowa władza polityczna, czy dopełniono tych poleceń, a ewentualnie zarządzi, co potrzeba, celem wykonania takowych.

Powiatowa władza polityczna ma dalej nad tem czuwać, aby świeże zręby i dawniejsze plisze w terminie §. 3. ustawy lasowej przepisanym na las zapuszczono. Pamiętać jednak trzeba, że w tym celu nie wystarcza jednorazowe tylko przedsięwzięcie uprawy (zasiewu lub sadzenia), ale że w tymże czasie uskutecznić należy także potrzebne uzupełnienia, dalej że nie należy młodych drzewek przedwcześnie w takiej wyjmować ilości, iżby przeto ucierpiało zwarcie zadrzewienia.

Jeżeli termin w §. 3. ustawy lasowej ustanowiony upłynął, a uprawy leśnej nie rozpoczęto, ani też nie podjęto potrzebnych ku temu przygotowań, i jeżeli uzasadniona zachodzi obawa, że właściciel lasu lub inni interesenci przez zaniechanie zagajeń i innych ograniczeń w wykonywaniu ubocznych użytków przeszkadzają naturalnemu zadrzewianiu, natenczas w myśl §. 2. ustawy lasowej winni być zmuszeni do przedsięwzięcia uprawy, i ma im być wskazany w tej mierze dokładnie sposób postępowania.

Należy się jednak przytem trzymać zasady, że władza nakazać ma zadrzewienie takich tylko obszarów, które z przeznaczenia swego już dawniej jako las były używane, później zaś pod względem uprawy leśnej zostały zaniechane, i na których uprawa leśna prawdopodobnie dobry odniesie skutek.

Gdzie idzie o plisze większej rozległości, których zalesienia wymaga kultura krajowa lub inne względy publiczne, tam należy interesowanym udzielić stosownych wskazówek co do sprowadzania sadzonek lub nasion, alboteż podjęcia innego rodzaju uprawy leśnej, i użyczyć im w tym względzie pośrednictwa fachowych leśników.

Dla osiągnięcia tego celu ma władza polityczna w odpowiedni sposób wpływać na to, aby w okolicach, gdzie brak roślin przydatnych do uprawy leśnej, kosztem gmin lub posiadaczy większych lasów zakładano szkółki nasienne lub rozsadniki, zkądby także właściciele mniejszych posiadłości za stosownem wynagrodzeniem sprowadzać mogli sadzonki. Dążyć dalej należy do tego, aby, o ile na to stosunki pozwalają, urządzać gospodarstwa wzorowe, wzbudzające w posiadaczach mniejszych lasów zmysł prawidłowej gospodarki i zagrzewające ich do naśladowania.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można uczynić Ministerstwu Rolnictwa wniosek o udzielenie subwencyi tego rodzaju zakładom.

Zadrzewienia przez władze nakazane zapisywać będzie każda władza
B. powiatowa w wykaz, sporządzony według formularza **B.**, przyczem pod względem sposobu zapisywania zachować należy przepis §. 3.

§. 5.

Pustoszenie lasów.

Z szczególną surowością winne powiatowe władze polityczne postępować w razie pustoszenia lasów.

Przytem mieć będą na uwadze, że w rzadkich tylko wypadkach spustoszenie lasu powstaje naraz w skutek jednej nieprawidłowej czynności, lecz że najczęściej jest ono wynikiem dłuższego nad miarę wyzyskiwania drzewa i ogołocenia gruntu, nadto częstego i wczesnego pobierania ściółki, korzenia, trawy, pasania bydła, zbierania żywicy i t. d.

Czuwać tedy należy nad posiadaczem lasu, by nie pozwalał sobie takiej gospodarki lub takiego wyzyskiwania lasu, któreby się sprzeciwiało zasadom dobrego gospodarstwa lub postanowieniom ustawy lasowej.

Celem usunięcia zachodzących w tym względzie wadliwości porozumie się przedewszystkiem rządowy leśnik fachowy z właścicielem lasu lub jego służbą leśną, jakoteż z tymi, którzy jako uprawnieni z tytułu służebności są w tym interesowani.

Skoro władze polityczne z własnego dostrzeżenia lub z czyjegoś doniesienia powezmą wiadomość o pustoszeniach lasów, winne pod własną odpowiedzialnością przeprowadzić z całą energią urzędowanie, przepisane w §. 4. ustawy lasowej, wydać zarazem polecenia potrzebne dla ochrony lasu, i czuwać nad ścisłem tychże wykonaniem.

Zarządzenia wydane z powodu zaszłej dezolacyi należy utrzymywać w ewidencyi, zapisując je w wykazy zadrzewienia przepisane w §. 4.

§. 6.

Lasy ochronne.

Przy każdej sposobności zwrócą władze szczególną baczność na wyśledzenie tych lasów lub części lasów, które w myśl §§. 6. i 7. ustawy lasowej uważać należy jako lasy ochronne, i uprawiać w sposób tamże wskazany. Skoro dostrzedz się da w tych lasach gospodarka sprzeciwiająca się postanowieniom ustawy, należy jak najrychlej przeprowadzić urzędowanie przepisane § 23. ustawy lasowej. Przy dotyczącem dochodzeniu ma się dokładnie zbadać i uzasadnić owe okoliczności, które tym lasom nadają charakter lasów ochronnych.

Orzeczenie, uznające las lub część takowego jako las ochronny, ma dokładnie określić jego granice i sposób gospodarowania, a jeśli okaże się potrzeba nadzorowania przepisanej gospodarki, należy i pod tym względem, co potrzeba, zarządzić, i osobom, którym nadzór ten się porucza, dać odpis prawomocnego orzeczenia.

Zastosowując analogicznie przepis §. 19. ustawy lasowej o lasach zajętych, można od rzeczonych osób odebrać przysięgę.

Jeżeli strony interesowane zażądają, aby lasy lub części lasów, oznaczone na podstawie dawniejszych orzeczeń jako lasy ochronne ze względu na zmienione stosunki wydzielić z tej kategoryi, to może to nastąpić tylko wtedy, gdy dochodzenie przeprowadzone w myśl §. 20. ustawy lasowej należycie wykaże dopuszczalność tego wydzielenia.

Powiatowa władza polityczna utrzymywać będzie ewidencyę lasów ochronnych, wpisując je w sposób wskazany w §. 3. w wykaz, sporządzony
C. według formularza **C.**

§. 7.

Lasy wyłączne (Bannwaldungen).

Postanowienia §. 6. o naznaczaniu lasów ochronnych i wydzieleniu takowych będą analogicznie zastosowane także względem naznaczenia i wydzielenia tych lasów, dla których §. 19. ustawy lasowej przepisuje szczególny sposób gospodarowania (zajęcie lasu, Bannlegung)

Władza polityczna ma baczną zwracać uwagę na zerwiska skał, zwaliska kamieni, lawiny, zsypiska i t. p., i usilnie o to się starać, aby lasy zapobiegające szkodliwym ich wpływom należycie były zagospodarowane, a w razie potrzeby z urzędu zajęte w myśl §. 19. ustawy lasowej.

Co do takich lasów należy przedewszystkiem zbadać dokładnie okoliczności uzasadniające zajęcie lasu (jako to położenie i własność lasów, jakoteż przedmiotów zagrożonych, dotychczasowy sposób postępowania przeciw powstałym szkodom lub grożącemu niebezpieczeństwu), przesłuchać strony interesowane, i zwierzchności miejscowe, i zasięgnąwszy opinii znawców ustanowić sposób gospodarki; wykonanie zaś bądźto zlecić samemu właścicielowi lub jego oficyalistom, bądź też zabezpieczyć przez poruczenie zagospodarowania lasowego osobnym w tym celu ustanowionym osobom.

W taki sam sposób należy postąpić, jeżeli w myśl § 20. ustawy lasowej wniesie kto żądanie o wyłączenie lasu Przytem ustanowione będą jednocześnie wszystkie środki ostrożności, które łączyć się mają z przepisaną gospodarką celem utrzymania zupełnego bezpieczeństwa, jakoteż zalesienie, czasowe wstrzymanie lub ograniczenie służebności, postawienie murów ochronnych, założenie okopów, regulacya wód i t. d

Względem istniejących już z dawna lasów wyłącznych należy sprawdzić, czy wydane zarządzenia odpowiadają teraźniejszym stosunkom, i wysłuchawszy interesowane strony wprowadzić potrzebne zmiany.

Zajęte lasy oznaczone będą wedle możności stosownemi napisami lub tablicami i wpisywane w wykaz, który każda powiatowa władza polityczna

według formularza **D.** ma sporządzić, i według wskazówek danych w §. 3. **D.** wypełniać.

§. 8.

Służebności leśne.

Władze polityczne i przydani im leśnicy fachowi czuwać będą nad tem, aby lasy, na których ciężą służebności (użytkowanie z drzewa, paszy, ściołki i t. d.) nie tylko były utrzymane, lecz także zagospodarowane w sposób trwały i stosowny, i aby się z niemi obchodzono w myśl §§. 9. i 17. ustawy lasowej.

Gdzieby dostrzeżono gospodarki, sprzecznej z temi przepisami o służebnościach leśnych, należy temu bezzwłocznie zaradzić, zostosowując postanowienie karne §. 18. ust. lasowej.

Jeżeli w takich lasach do zabezpieczenia przepisanej w § 9. ustawy lasowej trwałej i stosownej gospodarki potrzeba planów gospodarczych, spowodować należy sporządzenie takowych, gdzie wcale nie istnieją, lub ich zmianę i polepszenie, gdzie się okażą wadliwemi. W szczególności zachowany być ma przepis §. 14. o wydaniu asygnat na użytki wypływające z służebności.

Gdzie położone są śród lasu obce grunta (enclave) szkodliwe gospodarstwu leśnemu, lub gdzie zachodzą tego rodzaju rozdrobnienia gruntów a stósowną ugodą (zamianą gruntów i t. p.) złemu dałoby się zaradzić, tam należy na to zwrócić uwagę stron interesowanych, i w razie potrzeby przedstawić im projekt uregulowania.

§. 9.

Lasy zostające pod publicznym zarządem lub pod szczególnym nadzorem publicznym.

Szczególną baczność zwracać należy na lasy zostające pod publicznym zarządem, lub pod szczególnym nadzorem publicznym, a więc w szczególności: lasy rządowe, lasy należące do fundacyj, będących pod publicznym zarządem, do innych fundacyj lub korporacyj, do gmin lub części gmin (miejscowości), tudzież lasy pod względem leśnej policyi na równi stojące z lasami gminnemi, a należące do spółki lub do ogółu uprawnionych, i przeznaczone w całości lub częściowo do wspólnego używania przez pobór drzewa, pasanie lub pobór ściółki, dalej lasy spółek akcyjnych, posiadaczy fideikomisów, albo osób zostających pod opieką lub kuratelą.

Przy wymienionych lasach mieć należy na oku nie tylko względy ustawy lasowej, lecz także względy nadające się z osobnych ustaw lub rozporządzeń, lub osobnych od władzy rządowej ustanowionych, lub zatwierdzonych sta-

tutów, wyroków lub innych nakazów, o ile przez to przepisany lub w ogóle uzasadniony jest sposób szczególnej, mianowicie trwałej gospodarki.

Jeżeli gospodarka w tych lasach okaże oczywiste wadliwości, sprzeczne z istniejącemi ustawami, rozporządzeniami, statutami, wyrokami lub nakazami, w szczególności także wtedy, jeżeli niema odpowiednich planów gospodarczych, albo jeżeli istniejące plany nie odpowiadają względem policyi leśnej, albo jeżeli niema ustanowionej niezbędnej do zagospodarowania i ochrony lasów ilości gospodarzy i dozorców leśnych, albo jeżeli w lasach, które z mocy osobnych zarządzeń trwale mają być uprawiane, okaże się gospodarka na szwank narażająca trwałość uprawy, tedy na ten stan rzeczy i na zachodzące braki zwrócić należy przedewszystkiem uwagę tych osób, do których zakresu działania usunięcie wadliwości, a szczególnie ustanowienie leśników i dozorców bezpośrednio należy, a według potrzeby także wyższych organów administracyjnych lub nadzorczych, zarazem jednak zarządzić, co na ten wypadek ustawa przepisuje.

Jeżeli lasy do spółek należące nie mają należycie urządzonej administracyi, takowa zaś jest potrzebną do utrzymania prawnego porządku lasowego i wykonania ustawy lasowej, mianowicie §. 14. tej ustawy o wydawaniu asygnat, albo też do innych zarządzeń, mających na celu podniesienie kultury leśnej, tedy należy wpłynąć na ustanowienie takiej administracyi.

W szczególności jeżeli w lasach należących do gmin, miejscowości lub spółek, wszystkim lub pewnym członkom gminy, miejscowości lub spółki służy użytkowanie z drzewa, paszy lub ściółki, a użytki te co do sposobu wykonywania i rozciągłości nie są określone, spowodować należy uregulowanie tego użytkowania, o ile być może stosowne i gospodarcze.

Uskuteczuienie odpowiednich zarządzeń w zakresie leśnictwa nastąpić ma w lasach gminnych na podstawie uchwały gminnej, powziętej w myśl ustawy gminnej, w lasach zaś należących do spółki na podstawie osobnego regulaminu lub statutu spółki, w którym to względzie obowiązkiem jest władzy politycznej wpłynąć przez swe organa, a mianowicie przez rządowego leśnika na uporządkowanie zachodzących tu stosunków.

Starać się należy, aby tego rodzaju lasy, o ile to jeszcze nie nastąpiło, zabezpieczone zostały znakami granicznemi.

Gdzie lasy gminne bez przepisanego pozwolenia rozdzielono, przywróci władza polityczna prawny stan rzeczy, chyba że uzyskano dodatkowo pozwolenie na podział w myśl §. 21. ustawy lasowej. Pozwolenia tego można atoli udzielić tylko wtedy, jeśli istnienie wszystkich w powołanym
pisanych wymogów należycie jest wykazane.

§. 10.

Leśnicy i dozorcy leśni.

Nadmieniono już w §. 1., że jednem z głównych zadań władz politycznych jest staranie o jak najrychlejsze wprowadzenie w życie przepisów §§. 22. i 52. ustawy lasowej, co do ustanowienia uzdolnionych leśnikow i dozorców leśnych, przez obowiązanych do tego posiadaczy lasów.

Jeżeli przeto w lasach o przepisanym obszarze nie ustanowiono dotąd potrzebnych do ich zarządu lub nadzoru leśników i dozorców, zwróci powiatowa władza polityczna uwagę właściciela na tę niewłaściwość i wypływające ztąd szkodliwe następstwa, i zniewoli go do ustanowienia rzeczonych osób.

Gdzie zaś dotyczące lasy nadto są małe, by stosownem było samoistne ustanowienie leśników i dozorców, tam rzeczą jest posiadaczy tych lasów postarać się o należyty ich zarząd i nadzór, bądź to przez układ z sąsiednimi właścicielami większych lasów, bądź przez utworzenie spółki celem wspólnego ustanowienia i używania leśników. Władze polityczne mają zwrócić uwagę stron interesowanych na korzyść takiego układu lub takiej spółki, pośredniczyć w zawarciu układu lub zawiązaniu spółki, a jeśli to pośrednictwo nie odniesie skutku, zarządzić, co potrzeba, celem wykonania przepisów prawnych.

Zresztą odsyła się w tej mierze do okólnika Ministerstwa Rolnictwa z dnia 16. Marca 1872, l. 6.266. Przypomina się oraz władzom powiatowym, aby przepisany rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 1. lipca 1857 Dz. u. p. N. 124. §. 8. wykaz osób, w tym powiecie na dozorców leśnych zaprzysiężonych, w dokładnej utrzymywały ewidencyi.

§. 11.

Zakłady do wyprowadzenia drzewa.

Powiatowe władze polityczne mają baczyć na wszystkie okoliczności, ważne pod względem już istniejących lub założyć się mających zakładów do wyprowadzenia drzewa, mianowicie w większych komplexach lub w związku ze sobą zostających posiadłościach lasowych: mają one przeto, udzielając tego rodzaju konsesye, zwłaszcza na ważniejsze zakłady, jako to koleje drewniane na cudzym gruncie, na spławy, budowy spławne i inne tego rodzaju zakłady, przekonać się o dotrzymaniu warunków prawem przepisanych, lub w dotyczącej koncesye ustanowionych. Należy też bezzwłocznie poczynić zarządzenia, które się okażą potrzebnemi, celem przymusowego dotrzymania rzeczonych warunków, albo usunięcia zachodzących wadliwości lub niebezpieczeństwa. Jeżeli co do istniejących już zakładów lub sposobu ich użycia spostrzedz się dadzą okoliczności, wzniecające uzasadnioną obawę niebezpie-

czeństw lub uszkodzeń, albo niedopuszczające korzystnego wyzyskiwania lasow, należy na to zwrócić uwagę interesentów, nakłaniając ich wedle okoliczności do tworzenia spółek celem uskutecznienia nowych lub polepszonych zakładów.

Powiatowa władza polityczna ma sporządzić wykaz istniejących w jej
E. powiecie zakładów do wyprowadzenia produktów leśnych według formularza **E**, i uskuteczniać weń wpisy według §. 3

§. 12.

Pożary lasów i szkody przez owady zrządzane.

Uszkodzeniom lasów przez pożary i owady należy energicznie zapobiegać według postanowień §§. 44. do 51. ustawy lasowej.

Jeżeli ponawiające się w jakiej okolicy pożary według towarzyszących im okoliczności wypływać się zdają z tych samych przyczyn, należy tych przyczyn dociec, a przeciw pożarom z jak największą sprężystością to wszystko zarządzić, co przepisuje ustawa lasowa.

W ten sam sposób trzeba postępować przeciw uszkodzeniom, zrządzanym przez owady, i w tym względzie stosownem i ponawianem pouczeniem wpoić w interesentów, że potrzeba koniecznie zaraz z początku w stosowny sposób zapobiegać szkodliwym następstwom tych uszkodzeń, że należy w szczególności nadpsute drzewa, wykroty, złomiska i leżaki w należytym czasie wyrobić, pnie, w których zagnieździł się kornik, jak najrychlej okorować, a korę z należytą ostrożnością spalić, ścięte w soku pnie drzew szpilkowych całkowicie lub parami okorować i najprędzej wyrąbać, gałęzie porąbać, drzazgi z korą na dół zwróconą na kupy pozbierać i bezzwłocznie z lasu uprzątnąć, dalej że należy powstrzymywać chwytanie i tępienie ptaków owadożernych i ściśle przestrzegać ustaw wydanych dla ich ochrony.

§. 13.

Przestępstwa przeciw bezpieczeństwu mienia lasowego.

Jeżeli w jakim powiecie często się wydarzają przestępstwa przeciw bezpieczeństwu mienia lasowego, należy wyśledzić, jakie są ku temu przyczyny i stosownie do tego z uwzględnieniem pojedynczych posiadłości i obszarów lasowych wydać postanowienia, mające na celu odpowiedne urządzenie straży leśnej, uporządkowanie stosunków tyczących się służebności, praw wspólnego posiadania i używania, lub innego rodzaju poboru płodów leśnych, paszy leśnej, dalej odpowiedne uregulowanie karnych doniesień i rozpraw, tak izby szybko i surowo zastosować można postanowienia karne ustawy lasowej.

Obowiązkiem jest zwłaszcza krajowych władz politycznych poddać ścisłemu nadzorowi postępowanie władz powiatowych w razach przekroczenia

ustawy lasowej, mianowicie przy przestępstwach lasowych, aby przez zwłokę w zarządzeniu śledztwa i powstałe stąd przedawnienie nie ucierpiała kultura lasowa, a posiadaczom lasów nie nadarzyć słusznego powodu do utyskiwań na niedostateczną obronę ich własności przeciw bezprawnym uszkodzeniom.

W tym celu krajowe władze polityczne ściśle badać będą wykazy władz powiatowych o zaskarzonych i dochodzonych wypadkach karnych, i usuną bezzwłocznie wadliwości, jakich w tym względzie dostrzegą.

IV. Rewizye lasów.

§. 14.

Jeżeli powiatowe władze polityczne zadość uczynić mają obowiązkowi nadzorowania wszystkich lasów w swym powiecie w myśl §. 23. ustawy lasowej, to niedość starać się z urzędu o wykonanie przepisów lasowej ustawy dopiero w skutek doniesienia lub zażalenia stron, mają one raczej przy każdej sposobności, a mianowicie też przy komisyach z innego powodu podjętych, badać przez wysłane ku temu organa, o ile stan lasów odpowiada prawem przepisanej gospodarce. Rzeczą będzie szczególnie rządowych leśników podczas swych objazdów jak najdokładniej stosunki te badać, i w tej mierze w ciągłej utrzymywać się ewidencyi.

Ażeby tę ewidencyę, która zresztą niezbędną jest do dokładnego wyjaśnienia stosunków leśnych i do skutecznej pod względom wykonania ustawy lasowej działalności władz politycznych i rządowych leśników, w pewny przeprowadzić sposób i zużytkować na rzecz kultury lasowej, będzie jednem z najgłówniejszych zadań fachowego leśnika przeprowadzić rewizyę obszarów lasowych w swym okręgu, t. j. obchodząc i opisujęc te obszary jeden po drugim, zbadać owe czynniki, które dla swego związku, z ustawą lasową lub z powodu swego wpływu na kulturę lasową i naukę krajowego leśnictwa (statystykę leśną) większej są doniosłości.

Jako takie zaś czynniki ważne, mianowicie ze względu na większe posiadłości i stykające się z sobą obszary lasowe, uważać należy wszystkie faktyczne okoliczności, które wywierają stanowczy wpływ na wykonanie przepisów ustawy lasowej, dotyczących koreszunków, zadrzewień, pustoszeń, lasów ochronnych, lasów zajętych, planów gospodarczych, leśników i dozorców leśnych, zakładów do wyprowadzenia drzewa, uszkodzeń lasów przez pożary i owady, w ogóle na zarządzenie mające na celu podniesienie kultury leśnej.

W szczególności należy zbadać położenie i jakość gruntu z uwzględnieniem stosunków orograficznych, hydrograficznych i geognostycznych, o ile takowe wpływ mają na leśnictwo, — obszar pojedynczych posiadłości lasowych według pomiaru katastralnego, rodzaj uprawy podany w katastrze i fakty-

cznie istniejące stosunki zadrzewienia i przyrostu, sposób gospodarowania, mianowicie, czy takowy jest ciągły lub przerywany, urządzenie lasu (obliczenie dochodu, plan gospodarczy, podziały) sposób odnowienia, mianowicie przy uprawach sztucznych, sposób hodowania roślin, dalej jakie główne i uboczne płody teraz las wydaje, a jakie przy uporządkowanej gospodarce wydaćby mógł pod względem gatunku i prawdopodobnej ilości, zwykłą kolej poręhową, sposób pozyskania, wyprowadzenia i przysposabiania i spieniężania płodow lasowych, jakie w tym celu tudzież w celu przemysłu drewnego ważniejsze istnieją urządzenia, sposób obchodzenia się z drzewem i zużycia go; przyczem zwrócić należy uwagę na usunąć się mające nadużycia i marnotrawienie drzewa przy pozyskiwaniu, dostawie, jakoteż jego użyciu na opał, węgle do budowli, ogrodzenie w gospodarowaniu wypasowem i t. d. dalej przeciętne ceny płodów leśnych, hodowlę drzew na polach, jakie są surogaty drzewa i jakie ich użycie, wzajemne na się oddziaływanie gospodarstwa wiejskiego i leśnego, stosunki posiadania, służebności, sposób użytkowania z lasów gminnych i wspólnych, jacy ustanowieni są leśnicy i leśni nadzorcy z uwzględnieniem ich ilości i stosunku do obszaru lasów, jakoteż szczególnie uwagi godnych spostrzeżeń pod względem stosunku służbowego i płacy.

§ 15.

Ażeby przy rewizyach lasowych zużytkować dotyczące daty urzędowe, mają je władze i gminy tak w siedzibie fachowego leśnika, jako też po powiatach jak najdokładniej zbierać. Za podstawę w tym względzie należy wziąć kataster lasowy, gdzie takowy już jest sporządzony, mapy katastralne, główne księgi posiadłości, protokóły parcel gruntowych i operaty szacunkowe dla katastru podatku gruntowego, dochodzenia polityczne przeprowadzone w wykonaniu ustawy lasowej, rozprawy, orzeczenia i zapiski dotyczące zarządzonych zalesień, pustoszeń lasów ochronnych, lasów wyłączonych, służebności i praw wspólnego używynia, poleceń do sporządzenia planów gospodarczych, ustanowienia leśników w większych komplexach, zakładów do wyprowadzenia drzewa i udzielonych w tym względzie koncesyj, szkód od owadów zrządzonych i t. d. Obchodząc zaś lasy, należy się zarazem przekonać, o ile dotyczące polecenia i orzeczenia władz zostały wykonane.

Zresztą uzupełnić należy daty, potrzebne do opisania lasów na podstawie ustnego porozumienia się z naczelnikami gmin, członkami towarzystw gospodarczych i leśnych, właścicielami lasów i ich leśnikami, tudzież przez przejrzenie rachunków przychodu, planów wrębu i innych aktów gospodarczych, o ile takowe są przystępne.

O ile tego wymaga cel tu wytknięty, zawezwą leśnicy do rewizyi lasów także naczelników gmin, właścicieli lasów lub ich oficyalistów lasowych, lub

też udadzą się do dotyczących właścicieli lub ich przełożonych, o dodanie im pomocy służby leśnej, udzielenie dokumentów i wyciągów, lub pozwolenie przejrzenia takowych.

§. 16.

Rewizye lasów przedsięwziąć należy gminami, i to najpierw w tych gminach, gdzie według dotychczasowych spostrzeżeń stan lasów szybkiego wymaga uporządkowania: rozpoczęta rewizya objąć ma wszystkie lasy w gminie.

Gdyby zaś dla krótkości zakreślonego na to czasu nie można dokładnie zbadać wszystkich dotyczących czynników, tedy zastrzegając sobie na później dodatkowe uzupełnienie, zwrócić należy uwagę przedewszystkiem na czynniki większej donioshości i na ważniejsze posiadłości lasowe, w szczególności takie, które w różnych kierunkach wymagają zastosowania ustawy lasowej, albo w których w skutek rewizyi spodziewać się można ważnych ulepszeń gospodarskich.

§. 17.

Jak to w §. 14. nadmieniono, mają rewizye lasowe przedsiębrać przedwszystkiem leśnicy, ustanowieni przy władzach politycznych; w razie potrzeby jednak, a mianowicie celem szybkiego uskutecznienia tych rewizyj, mogą być do tego użyci także inni fachowi leśnicy, nie zostający w żadnym stosunku służbowym do władz politycznych, jeżeli z dobrym skutkiem odbyli examin państwowy, przepisany rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 16. stycznia 1850 (Dz. pr. p. N. 63.) dla leśników (gospodarzy lasowych), jeżeli pod przysięgą przyrzekną sumienne wykonanie poruczonej sobie czynności. Gdyby z tego powodu domagali się osobnego wynagrodzenia, należy w tym względzie uczynić wniosek Ministerstwu Rolnictwa. W lasach zostających pod publicznym zarządem można w porozumieniu z dotyczącą władzą administracyjną użyć do przedsiębrania rewizyi ustanowionych tam leśników.

Wynik rewizyi, przedsięwziętej przez leśnika, nie zostającego w stosunku służbowym do władzy politycznej, ma z ogólnego przynajmniej stanowiska zbadać jeszcze rządowy leśnik w tym kierunku, czy w każdym względzie zastosowano się do udzielonej instrukcyi. Dostrzeżone braki usunąć należy o ile możności bez ponownego zejścia na grunt.

§. 18.

Jeżeli rewizya wykaże znaczne wadliwości w zagospodarowaniu lasów, które według przepisów ustawy lasowej, a w szczególności według wskazówek danych §§. 3. do 13. niniejszego rozporządzenia wymagają szczególnych zarządzeń, postara się leśnik fachowy zaraz o środki zaradcze, i doniesie o tem władzy politycznej, lub też gdzie potrzeba wdania się władzy, przedstawi jej odpowiedne wnioski.

Gdzie jakie wadliwości wspólne są wszystkim lub większej części lasów w powiecie, tak iż źródłem ich zdają się być przyczyny powszechne, albo gdzie idzie o wprowadzenie istotnych ulepszeń lub urządzeń dla większych obszarów i dla więcej posiadaczy, tam zbada leśnik te przyczyny i środki do usunięcia wadliwości, względnie do wprowadzenia ulepszeń i nowych urządzeń.

Ma on się w tej mierze porozumieć z naczelnikiem gmin, właścielami lasów i ich leśnymi, gdzie to być może, także z członkami towarzystw gospodarczych i fachowymi gospodarzami, i przedstawić władzy politycznej swe wnioski, albo też według okoliczności nakłonić rzeczone organa i strony interesowane, by zebrali się przed władzą polityczną celem omówienia i uchwalenia tego, co przedsięwziąć wypada.

Tak samo należy postąpić, gdzie idzie o okolice ogołocone z lasów, jeśli zalesienie połączone jest z istotną korzyścią dla kultury krajowej, i są widoki, że takowe ze względu na miejscowe stosunki, na istniejące lub zapewnione środki, mianowicie też ze względu na stosunki własności gruntów pod uprawę leśną przeznacznoych z dobrem skutkiem da się przeprowadzić.

§. 19.

Aby na podstawie wyniku czynności leśników i działalności władz politycznych otrzymać z pojedynczych komplexów lasowych potrzebny pogląd wszystkich pod względem leśniczym ważnych czynników, i tem samem pozyskać pewną podstawę do ścisłego i skutecznego traktowania spraw leśnych, wpisze leśnik daty uzyskane przy rewizyi lasów w tabelę, według formularza F. F. sporządzić się mającą, trzymając się przytem zasady, że dla lasów osobnej gminy miejscowej osobna tabela ma być sporządzoną.

Wpisywanie dat w dotyczące rubryki uskuteczniać należy z szczególną ścisłością i dokładnością, a szczególnie opis w rubryce 2. sporządzić krótko, pomijając wszelką rozwlekłość. Przy wypełnianiu dotyczących rubryk mają mieć jeszcze zastosowanie następujące wskazówki:

1. W opisach należy dla uniknienia powtarzań przy pojedynczych lasach, o ile możności, zestawić czynniki leśne (§. 14.) wspólne wszystkim lasom dotyczącej gminy, i umieścić na czele przed opisaniem poszczególnych lasów.

2. Jeżeli w jakim powiecie lub części powiatu istnieje już opis odpowiadający co do istoty niniejszym przepisom, ma być odpowiednio użyty przy wypełnianiu rubryk.

3. Stykające się lub w blizkim z sobą związku zostające lasy kilku mniejszych posiadaczy można w rubryce „Opis“ zestawić w grupy i uważać je jako jedną posiadłość, a to wtedy, jeśli pod względem leśnictwa, mianowicie co do czynników ważnych w obec ustawy lasowej nie przedstawiają żadnych szczególnych różnic.

Gdzie oznaczenie liczb pojedynczych parcel i ich właścicieli połączone jest z szczególnemi trudnościami, wystarcza ogólnikowe oznaczenie kategoryi właścicieli i miejsca ich zamieszkania (n. p. lasy włościańskie).

4. Jeżeli w pewnych posiadłościach z powodu przeistoczenia gruntu lasowego na inne rodzaje uprawy zaszły ważne zmiany w datach katastralnych, które w katastrze podatkowym obecnie obowiązującym nie są uwidocznione, i jeżeli właśnie w toku będąca rewizya katastru podatku gruntowego nie może jeszcze dostarczyć potrzebnych dat, natenczas można zaniechać szczegółowego opisania dat teraźniejszego katastru. W tym wypadku należy tabelę tak wypełnić, aby w swoim czasie można dodatkowo wpisać daty zrewidowanego katastru.

Nie można zaś zaniechać wpisania dat dawnego katastru tam, gdzie nie zaszły wymienione zmiany w uprawie, niemniej przy tych lasach, gdzie zachodzą stosunki ważne ze względu na ustawę lasową n. p., zalesienia zarządzone z użyciem dat teraźniejszego katastru, lasy ochronne, lasy zajęte i t. d., dalej przy lasach, gdzie ze względu na charakter stosunków posiadania lub innych stosunków prawnych, jak przy lasach gminnych i wspólnych, bardzo jest pożądane jasne przedstawienie stanu rzeczy w katastrze lasowym.

5. Jeżeli w wypadku w §. 16. nadmienionym niedokładna odbyła się rewizya, tak iż zebrane daty nie są dostateczne do zupełnego wypełnienia rubryk tabeli **F.**, pozostawia się ocenieniu leśnika, w jaki sposób te daty w tabeli zechce zużytkować, a mianowicie, czy zechce wciągnąć część lasów i wypełnić pojedyncze rubryki, lub też tymczasowo opisać te daty w innej formie celem użycia takowych przy późniejszem wypełnieniu. **F.**

Starać się jednak trzeba, aby tabele nadto długo nie pozostawały niedokładne, lecz aby je przynajmniej co do ważniejszych lasów jak najrychlej i jak najdokładniej zapełniono i zamknięto.

6. Jeżeli las obejmuje więcej parcel, to wprawdzie w rubrykach 3. i 4. tabeli spisane być mają liczby wszystkich parcel, chyba że to wyliczenie według ustępu 4. zupełnie odpada, w dalszych atoli rubrykach, zawierających oznaczenie obszaru, obszar wszystkich parcel ma być podany w łącznej sumie.

Rubryki, dla których nie ma dokładnego oznaczenia obszaru lub innych wyjaśnień, należy wypełnić na podstawie zbliżonego obliczenia, opartego na danych, które w tym względzie przez miejscowe wyjaśnienia, zapiski lub naoczne ocenienie dadzą się pozyskać. Jeżeli wpisu z dokładnością uskutecznić nie można, należy o tem wyraźnie w dotyczącej rubryce nadmienić. W rubrykach, które jak 8., 9., 10., 11. przedstawiają stosunek mięszany, rozdzielony będzie obszar między pojedyncze kategorye według zbliżonego obliczenia, odpowiadającego stosunkowi mięszaniny.

Wnioski odnoszące się do ustawy lasowej, co do których leśnikόw nie jest znane zapadłe orzeczenie, ma on wpisać w ostatnią rubrykę. Rubryki zawierające pozycye w cyfrach należy zesumować, a gdyby później w tych cyfrach coś przybyło lub ubyło, sumę poprawić, a zmianę przy dotyczącej rubryce zanotować.

Gdyby w rubrykach 11. i 12. (Pastwiska nieproduktywne lub z podrzędnem zadrzewieniem) nie będą wliczone w cyfry rubryk, przedstawiających lasy.

V. Kataster lasów.

§ 20.

Krajowa władza polityczna przeszle tabele pojedynczych gmin, przedłożone jej przez leśnika i wypełnione według §. 19. dotyczącym władzom politycznym, do dalszego utrzymywania ewidencyi i stosownego użytku. Powiatowa władza ma te tabele złożone w alfabetycznym porządku według miejscowości, przechować pod stosowną okładką z napisem „Kataster lasów“. Zupełnym będzie ten kataster dla całego powiatu wtedy, gdy tabele dla wszystkich miejscowości zostaną wypełnione

Uzupełnienie katastru lasowego stanowią wymienione w §§. 3., 4, 6., 7., 11. wykazy A., B, C, D., E. które pod osobną okładką do katastru będą dołączone.

W zwykłych godzinach urzędowych wolno każdemu przejrzeć kataster i tegoż załączniki. Za uiszczeniem stempla i kosztów pisania można też wydawać urzędowe wyciągi i odpisy.

O ile w Wyższej Austryi założono już dla pojedynczych gmin lub powiatów kataster lasów w myśl rozporządzenia Namiestnictwa z dnia 1. stycznia 1853. (Dz. ust. kraj. II. oddział Nr. 25.) i według przepisanego tam formularza, niniejsze rozporządzenie nic w tej mierze nie zmienia.

Dla tych zaś gmin, względnie powiatów gdzie to się dotąd nie stało, będzie założony kataster lasów według niniejszego rozporządzenia, a zatem z zastosowaniem formularza **F.**

VI. Mapy lasowe.

§. 21.

Leśnicy fachowi winni także, o ile to być może, sporządzać przeglądowe mapy lasowe politycznych powiatów, w których odbyto rewizyą.

Do tego mają być użyte szczegółowe, przez władzę krajową oznaczyć się mające mapy pojedynczych powiatów, tudzież fotograficzne odciski przeglądowych map terenowych, których dostarcza wojskowy zakład geograficzny,

poglądowe mapy katastralne, mapy generalnego sztabu, a to w ten sposób, aby odpowiednio kolorowane lub przynajmniej oznaczone były pojedyncze kategorye lasów, z uwzględnieniem, ile możności, różnic podanych w tabeli **F.** co do rodzajów kultury i przeważających w nich gatunków drzewa, w szczególności zaś lasy ochronne i zajęte.

Mapy stanowić mają część katastru i będą doń dołączone.

VII. Wykaz i publikacya o postępach w rewizyach lasowych.

§. 22.

Krajowa władza polityczna przedłoży z końcem każdego roku c. k Ministerstwu Rolnictwa szczegółowe sprawozdanie, o ile postąpiły rewizye lasowe i założenie katastru, i ogłosi je zarazem w Dzienniku krajowym.

Chlumecky, w. r.

Powiat ______________________ Formularz **A.**

Wykaz

dozwolonych korczunków.

Liczba porządkowa	Oznaczenie *a*) miejscowej gminy *b*) lasu z liczbami parcel i *c*) właściciela lasu	Data i liczba urzędowego pozwolenia	Cel korczunku	Obszar korczowiska w morgach niższo austr. (z dwoma liczbami dziesiętnemi)	Uwaga

Powiat ______________________ Formularz **B.**

Wykaz

nakazanych od władzy zalesień i innych zarządzeń przeciw pustoszeniom lasów.

Liczba porządkowa	Oznaczenie *a)* miejscowej gminy *b)* lasu z liczbami parcel i *c)* właściciela lasu	Data i liczba urzędowego nakazu i zwięźle podana treść tegoż	Obszar		Uwaga
			zalesienia	części lasu, której dotyczy inne zarządzenie	
			w morgach niższo austr. z dwoma liczbami dziesiętnemi		

Powiat ______________________ Formularz **C.**

Wykaz
lasów ochronnych.

Liczba porządkowa	Oznaczenie *a)* miejscowości gminy *b)* lasu z liczbami parcel i *c)* właściciela lasu	Data i liczba urzędowego rozporządzenia	Obszar w niższo austr. morgach (z dwoma liczbami dziesiętnemi)	Przepisana gospodarka leśna	Uwaga

Powiat Formularz **D.**

Wykaz
lasów zajętych.

Liczba porządkowa	Oznaczenie *a*) miejscowej gminy *b*) lasu z liczbami parcel i *c*) właścicieli lasu	Data i liczba urzędowego rozporządzenia	Obszar w niższo austr. morgach (z dwoma liczbami przeciętnemi)	Zwięzłe przedstawienie zarządzonego zajęcia	Uwaga

Powiat ______________________ Formularz **E.**

Wykaz

koncesyi udzielonych na spławy i inne zakłady do wyprowadzenia drzewa.

Liczba porządkowa	Nazwisko koncesyonaryusza i miejsce jego zamieszkania	Data i liczba koncesyi	Opisanie zakładu	Rozmiar zakładu	Czas trwania koncesyi	Uwaga

Formularz **F.**

Powiat ____________ Gmina miejscowa ____________

W y k a z

posiadłości lasowych w powyższej gminie ....

Liczba porządkowa	Oznaczenie i krótki opis lasu według wskazówek § 19. rozporządzenia	Liczba parcel według		Nazwa właściciela lasu i miejsce jego zamieszkania	Służebnościami lub prawami wspólnego używania w rodzaju służebności i to jakiemi jest		Rodzaj	
							gospodarstwo wysokopienne w lasach	
		dawnego katastru	sprostowanego katastru		obciążonych	nieobciążonych	liściastych	iglastych
					niższo austr. morgów			
1	2	3	4	5	6	7	8	9

uprawy		Obszary nieproduktywne lecz do hodowli drzew przydatne	Ruch gospodarstwa		Sposób gospodarowania		Przeciętny przyrost roczny (sążeń normalny à 100 stóp kub. z wartej masy drzewnej)		Uwaga
gospoderstwa połączone lub niskopienne	pastwiska z ubocznym użytkiem drewnym		ciągły	przerywany	systematycznie urządzony	na doświadczeniu oparty	z morga	razem	
(z dwoma liczbami przeciętnemi)									
10	11	12	13	14	15	16	17	18	

Nr. 262.

Rozporządzenie c. k. Ministerstwa Rolnictwa z dnia 16. marca 1872. l. 6.266/257.,

objaśniające §. 22. ustawy lasowej o utrzymaniu uzdolnionych leśnych.

(Wystosowne do politycznych władz krajowych).

Sprawozdanie, które c. k. Ministerstwo Rolnictwa w skutek swego polecenia z dnia 14. listopada 1871. l. 6.122. względem zastosowania §. 22. ustawy lasowej z różnych otrzymało krajów, świadczą, że powołany paragraf częstokroć mylnie bywa tłómaczony.

Staranie się o należytą gospodarkę w lasach, a w szczególności też ustanowienie świadomych rzeczy i przez rząd za uzdolnionych uznanych leśników w lasach znaczniejszego rozmiaru (§. 22. ustawy lasowej) jest według ustawy lasowej przedewszystkiem rzeczą posiadaczy lasów, władze polityczne zaś, którym przekazane jest wykonanie ustawy lasowej, mają w tej mierze potrzebne sprawować nadzór, a w razie potrzeby postarać się o to, aby przepisowi prawa stało się zadość.

Tymczasem wykazują wymienione na wstępie sprawozdania, że niektóre władze polityczne wysnuwają z §. 22. ustawy lasowej dla się prawo bezpośrednio zaprowadzać całą organizacyę służby leśnej na koszt właściciela lasu; podczas gdy znów inne, powołując się na domniemaną trudność w określeniu prawnego pojęcia, „las znaczniejszego rozmiaru“ i na brak odpowiedniej liczby uzdolnionych leśników, mienią się tem zupełnie wolnemi od obowiązku wpływania na ustanowienie tych organów, jak tego od nich wymaga ustawa.

Jedno i drugie zapatrywanie się sprzeczne jest z duchem i tendencyą ustawy lasowej,

Przedewszystkiem mniejsze komplexa lasowe wymagają szczególnej pieczy władz politycznych, gdyż w większych lasach prywatnych i gminnych zazwyczaj jest zaprowadzoną gospodarka w myśl §§. 22. i 53. ustawy lasowej.

Prawda, że właściciel mniejszych lasów stosować musi gospodarkę w swym lesie do reszty swej posiadłości gruntowej, a więc urządzić ją na innych zasadach, jak właściciel większych posiadłości, że przeto z wyjątkiem szczególnych, w ustawie lasowej wymienionych wypadków, jak w lasach wyłączonych i t. d. można w zasadzie także właścicielowi mniejszych lasów pozostawić do ocenienia, w jaki sposób użyć chce uzdolnionych leśników do zagospodarowania swych lasów.

Z drugiej atoli strony uważać to należy jako jedno z najważniejszych zadań władz rządowych, aby pouczać także posiadaczy mniejszych lasów, zwłaszcza mniejsze gminy, o prawnej konieczności należytego zagospodarowania ich lasów, i aby ułatwić im pozyskanie rady i pomocy doświadczonych leśników przy przedsiębraniu ważniejszych czynności w gospodarce leśnej. Sposób postępowania wskażą w tej mierze zachodzące w każdym wypadku stosunki.

Doraźne zarządzenie środków przymusowych bez poprzedniego pouczania i wpływania doprowadziłoby częstokroć do poddania mniejszych lasów pod zarząd obcych oficyalistów, i wprawiłoby w ogóle leśników posiadaczowi narzuconych już z góry w niemiłe położenie, a tem samem kulturze leśnej więcejby przyniosło szkody jak korzyści.

Postępując natomiast z należytą oględnością i wytrwałością, mogą władze polityczne i ustanowieni od rządu leśnicy fachowi w inny sposób dojść do zamierzonego celu, to jest do zaprowadzenia racyonalnej gospodarki.

Zazwyczaj dadzą się do tych dla kultury leśnej tak ważnych czynności użyć leśnicy prywatni. Można mianowicie za pośrednictwem miejscowych organów doprowadzić do skutku umowy, mocą których sąsiedni leśnicy albo objęliby za stałą, w drodze ugody oznaczyć się mającą zapłatę zarząd lasów gminnych lub znaczniejszych lasów w mniejscych posiadłościach, albo też zobowiązali się do użyczenia swej pomocy przy ważniejszych czynnościach gospodarczych za osobnem wynagrodzeniem.

Gdzieby w ten sposb zarządzić się nie dało, można będzie przecież bez użycia środków przymusowych wpłynąc na to, aby gminy lub spółki posiadaczy lasów ustanowiły fachowych leśnych. W tej mierze przydać się bardzo mogą subwencye z gminnych, powiatowych lub krajowych funduszów.

Gdzie zresztą władze wdać się mają w ustanowienie leśników, winne jeszcze mieć na oku następujące uwagi.

W gospodarstwie lasowem, jak w każdem innem, główną jest zasadą, że tylko takie polepszenia można zaprowadzać, których koszta zwiększony dochód lasów pokryć zdoła, inaczej bowiem byłoby to gospodarstwo na stratę.

Już z tego wypływa, że władza tam szczególnie wpłynąć ma na ustanowienie leśników, gdzie powiększony w skutek tego dochód stanie na ich utrzymanie. W tej mierze nie rozstrzygają jedynie stosunki poszczególnych lasów, ich obszar i t. d, ale także ogólne, właśnie w tym czasie istniejące stosunki, podwyższona z tego powodu cena drzewa, ułatwienia pod względem zamiany produktów i t. d.

Jeżeli władzam politycznym lub ustanowionym przy nich leśnikom fachowym uda się wypracować szczegółowy plan, któryby strony interesowane przekonać mógł o korzyściach wypływających z ustanowienia leśników, i jeżeli zarazem przedstawiają im sposób, jak to ustanowienie w najodpowiedniejszy i najtańszy sposób da się uskutecznić, starania władzy niezawodnie odniesą pomyślny skutek.

Potrzeba pośrednictwa władzy celem ustanowienia leśników i służby leśnej, bądź to samoistnie, bądź przez połączenie się z sąsiedniem gospodarstwem lasowem, okaże się najczęściej w lasach należących do gmin i spółek, lub stowarzyszeń. W tych zaś wypadkach wymagają tego pośrednictwa władzy także względy na zachowanie majątku gminnego, lub prawa pojendynczych uczestników, należy zatem i te względy mieć tu na oku.

Gdzieby jednak powyższe usiłowania władzy rozbiły się o niechęć, lub nieuzasadniony opór interesentów, tam oczywiście pozostaje tylko chwycić się środka ostatecznego, to jest w sposób przymusowy wykonać §. 22. ustawy lasowej.

W każdym razie władze lub przydani im leśnicy fachowi, którzy starać się mają o ustanowienie zdolnych leśników, znacznie ułatwione mieć będą zadanie, jeżeli władze polityczne z gorliwością i surowością wykonywać będą zawsze ustawę lasową, a zwłaszcza jeżeli w razach prawem wzbronionej gospodarki leśnej, pustoszenia lasów, lub przestępstw lasowych, działać będą z należytą dokładnością i sprężystością.

Chlumecky w. r.

Nr. 263.

Rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa z dnia 2. sierpnia 1872. l. 7,281.,

dotyczące ścisłego wykonania §§. 2. i 21. ustawy lasowej.

(Wystosowane do politycznych władz krajowych.)

Ministerstwo Rolnictwa otrzymało z większej części krajów koronnych doniesienia, że w najnowszym czasie już zostały dokonane, lub w najbliższej przyszłości są zamierzone liczne, nieraz wielkich rozmiarów korczunki t. j. przemiany gruntu lasowego na inny rodzaj uprawy, bez zezwolenia władzy politycznej, przepisanego w §. 2. ustawy lasowej.

Są wprawdzie między temi korczowiskami grunta, których przemiana na inną kulturę ze stanowiska ekonomii krajowej żadnej nie ulegałaby przeszkodzie, tak iż bez trudności wykorczowanie takowych mogłoby być dozwolone. Wydarzają się atoli liczne korczunki także w takich lasach, które bezwzględnie zachowane być winne dla kultury leśnej. Częstokroć przekształcają się lasy na pośledniego gatunku pastwiska, role i łąki, które nieraz w któt-

kim czasie żadnego nie przynoszą pożytku, a nawet tam, gdzie poszczególne korczowiska nie przedstawiają się z tej strony, przecież wzmagające się wycinanie lasów pociąga za sobą nie jednę szkodę dla całej okolicy, i nieraz czyni uszczerbek prawom innych osób.

W górzystych zwłaszcza okolicach utrzymanie lasów przybiera znaczenie więcej jak miejscowe, a skutki ich wycinania wprost stają się dobru ogółu

Ustawa lasowa przepisuje w §. 2, że każde korczowanie wymaga poprzedniego zezwolenia władzy politycznej, której rzeczą jest zbadać, czy względy publiczne w danym razie korczowaniu stoją na zawadzie, lub nie. Zarazem nakazuje ustawa, aby bez wyjątku karać przekroczenia tego przepisu.

Sprawozdania, o których na wstępie nadmieniono, wykazują dowodnie, że na przytoczone postanowienie ustawy nie zwracają należytej uwagi ani posiadacze lasów, ani władze powiatowe, chociaż tego rodzaju wydarzenia władzom nie mogą być tajne, i złe następstwa tego nieprzestrzegania ustawy w niektórych krajach dosadnie wyszły na jaw.

Wytkniętym tu niewłaściwościom należy z całą energią i stanowczością zapobiedz.

C. k. Namiestnictwo ma tedy wezwać polityczne władze powiatowe, aby postarały się o należyte poszanowanie dla wymienionego tu przepisu ustawy, opartego na względach kultury krajowej, a wszczególności dążyły do tego, by w przyszłości do każdego korczunku starano się wpierw o pozwolenie władzy politycznej, aby zaś tam, gdzie tego zaniechano, w jak najszerszym rozmiarze zastosować postanowienie karne §. 2. ustawy lasowej.

Wykazują dalej sprawozdania, że bez przepisanego prawem zezwolenia i zazwyczaj z wielką szkodą dla kultury leśnej rozdzielono w nowszych czasach wiele lasów gminnych, a mianowicie takich, które w myśl §. 31. patentu z dnia 5. lipca 1853. odstąpione zostały jako wynagrodzenie za zniesione służebności leśne całym miejscowościom, gminom, lub ogółowi uprawnionych.

I w tym kierunku dążyć należy do ścisłego wykonania ustawy, i przeciw reprezentacyom gminnym, działającym wbrew ustawie, zastosować wszystkie dozwolone środki exekucyjne i karne.

Okazało się zresztą ze sprawozdań, że wiele podziałów i korczunków przedsięwzięto dlatego bez zasięgnięcia pozwolenia, ponieważ właściciele lasów i gminy nie znają dotyczących przepisów.

C, k. Namiestnictwo poleci tedy politycznym władzom powiatowym, by stronom interesowanym, gdzie to będzie stosownym, za pośrednictwem gmin przywiodły na pamięć przepisy §§ 2. i 21., i według potrzeby, powołując się na niniejsze rozporządzenie, zapowiedziały jak najsurowsze zastosowanie ustawy.

Chlumecky w. r.